

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

19 april 1999

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck, de heren Etienne Van Vaerenbergh
en Stefaan Platteau en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis –

**houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen
inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds**

VOORSTEL VAN DECREET

– van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en mevrouw Vera Dua –

**houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen
inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden,
Stadsvernieuwing en Huisvesting
uitgebracht door de heer Peter Dufaux**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Georges Cardoen.

Vaste leden :

de heren Georges Beerden, Georges Cardoen, mevrouw Veerle Heeren, de heren Marc Olivier, Mark Van der Poorten ;

de heren Ward Beysen, Julien Demeulenaere, Francis Vermeiren ;

de heren Herman De Loor, André Kenzeler, Marcel Logist ;

de heren Filip Dewinter, Christian Verougstraete ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh ;

mevrouw Vera Dua.

Plaatsvervangers :

de heren Leonard Quintelier, John Taylor, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, Bart Vandendriessche, Marc Van Peel ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Freddy Feytons ;

de heren Peter Dufaux, Jacques Timmermans, Tuur Van Wallendael ;

de heren Wilfried Aers, Frank Creyelman ;

de heer Paul Van Grembergen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel.

Zie :

1350 (1998-1999)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

– Nr. 2 : Amendementen

1300 (1998-1999)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Verslag

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Jan Béghin	4
II. Toelichting door mevrouw Cecile Verwimp-Sillis van haar voorstel van decreet	5
III. Algemene bespreking	6
IV. Artikelsgewijze bespreking	8
V. Eindstemming	9
BIJLAGE : Verslag van de hoorzitting van 1 april 1999	11

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting besprak op 25 maart en 1 april 1999 het voorstel van decreet van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck, de heren Etienne Van Vaerenbergh en Stefaan Platteau en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1350/1*).

Dezelfde problematiek kwam in de commissie reeds aan bod naar aanleiding van de bespreking op 24 februari 1999 van het voorstel van decreet van de heer Jan Béghin houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1258/1 en 2*). Dit voorstel van decreet werd evenwel door de indiener ingetrokken op 25 maart 1999.

Het voorliggende voorstel van decreet (stuk 1350/1) werd in samenhang behandeld met het voorstel van decreet van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en mevrouw Vera Dua houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1300/1*). Tijdens de vergadering van 25 maart 1999 besliste de commissie het voorstel van decreet van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck, de heren Etienne Van Vaerenbergh en Stefaan Platteau en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (stuk 1350/1) als basis van de bespreking te nemen.

Op verzoek van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heren Etienne Van Vaerenbergh, Ward Beysen, Francis Vermeiren en Julien Demeulenaere werd, conform artikel 31, 2.b) van het Reglement, een hoorzitting georganiseerd met een aantal mensen uit het werkveld om hun oordeel te kennen over de haalbaarheid van het voorstel van decreet en van de daarop ingediende amendementen van mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heer Etienne Van Vaerenbergh (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1350/2*). Het verslag van deze hoorzitting is als bijlage bij dit verslag opgenomen.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Jan Béghin

De heer Jan Béghin is van oordeel dat het Vlaams Parlement met het Sociaal Impulsfonds (SIF) een goed instrument bezit om de armoede te bestrijden. Het SIF beschikt over een basisbedrag van 7.428,8 miljoen frank voor het jaar 1999. De verdeling van die middelen over de Vlaamse steden en gemeenten gebeurt aan de hand van sociale indicatoren. Voor de Vlaamse Gemeenschapscommissie is een trekkingsrecht voorzien dat voor 1999 vastgesteld is op 100 miljoen frank. Een stad als Antwerpen daarentegen kan in 1999 rekenen op een bedrag van 2,1 miljard frank en Gent op 1,1 miljard frank. In vergelijking met die bedragen is het duidelijk dat 100 miljoen frank per jaar te weinig is om in de hoofdstad van de Vlaamse Gemeenschap de strijd tegen de armoede aan te gaan.

Ter illustratie van zijn stelling verwijst de heer Béghin naar het Armoederapport 1997 van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Daarin wordt onomwonden het volgende gesteld: "Hoewel de toestand van de armoede, de bestaansonzekerheid en de sociale ongelijkheden te Brussel al zorgelijk waren, kunnen de sociale indicatoren ons alleen maar aan de alarmbel doen trekken voor de meer en meer in het oog springende ongelijkheden en voor de onverbiddelijke voortschrijdende verarming van deze stad". De spreker verwijst tevens naar de Atlas van de achtergestelde buurten in Vlaanderen en Brussel van professor Kesteloot: "In Brussel zijn zowel het aantal achtergestelde buurten als de breedte van de achterstelling veel groter dan in Vlaanderen."

De heer Béghin wijst erop dat er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest veel welvaart wordt gecreëerd, maar die wordt veelal geëxporteerd naar de andere gewesten. De pendelbeweging brengt met zich mee dat er vanuit Brussel een belangrijke inkomensstroom is naar Vlaanderen en Wallonië. In 1985 stroomde 80 miljard frank loon van Brussel naar Vlaanderen en 36 miljard frank naar Wallonië. De export van de Brusselse rijkdom blijkt ook uit het feit dat jaarlijks een totale transfer van 430 miljard frank plaatsvindt naar de andere gewesten op de in totaal 1.062 miljard frank te Brussel gecreëerde toegevoegde waarde (gegevens van 1994). Omgekeerd is het zo dat Brussel in grote mate armoede importeert. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat jaarlijks 20% van de nieuwe bestaansminimumtrekkers in Brussel van buiten Brussel komt.

Uiteraard moet niet alleen het Vlaams Parlement in Brussel de strijd tegen de armoede voeren. Dat is ook een opdracht voor de Franse Gemeenschap, het Brusselse Gewest en de Brusselse gemeentebesturen. Overigens heeft het Brusselse Gewest in het kader van zijn gewestbevoegdheden (huisvesting, ruimtelijke ordening, ...) bijzonder veel inspanningen gedaan voor de achtergestelde wijken.

De heer Jan Béghin verwijst naar een brochure waarin de SIF-projecten in het Brusselse Gewest zijn opgenomen. Het gaat om een 50-tal projecten die allen gericht zijn op achtergestelde wijken. De beschikbare SIF-middelen gaan integraal naar die projecten. Er gaan geen middelen naar werkingskosten. De middelen worden op een efficiënte manier beheerd via de vzw Stadsontwikkeling.

Intussen is het evaluatierapport 1997 over het SIF gepubliceerd en besproken in de Verenigde Commissies voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting en voor Welzijn, Gezondheid en Gezin (*Parl. St. Vl. Parl. 1998-1999*, nr. 1316/1). Het debat heeft zich voornamelijk toegespitst op een mogelijke herziening van de criteria en het leggen van nieuwe accenten. Wat Brussel betreft ging er enkel aandacht naar de voorafname en niet zozeer naar de criteria die in Brussel van toepassing zijn. Indien men evenwel de in Vlaanderen gehanteerde criteria op Brussel zou toepassen op een populatie van 100.000 mensen, dan komt men via extrapolaties tot een bedrag voor Brussel van 400 miljoen frank per jaar (daar waar het nu gaat om 100 miljoen frank). Indien de Vlaamse Gemeenschap zich het lot van 250.000 Brusselaars zou aantrekken, komt men tot een bedrag van één miljard frank. De Vlaamse Gemeenschap moet echter niet de totaliteit van de lasten in Brussel dragen. Bovendien is de Vlaamse Gemeenschap in Brussel enkel bevoegd voor de gemeenschapsaangelegenheden. Het Brusselse Gewest moet zijn verantwoordelijkheid inzake de gewestaangelegenheden opnemen.

Het voorliggende voorstel van decreet neemt in feite een tussenpositie in tussen de hierboven vermelde extrapolaties enerzijds en de huidige voorafname van 100 miljoen frank anderzijds. De voorgestelde cijfers werden bekomen door uit te gaan van het betreffende SIF-krediet in de begroting. Daarvan werd het oorspronkelijke krediet vanuit het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn afgetrokken, namelijk een bedrag van 2.145 miljoen frank. Deze aftrek wordt doorgevoerd omdat in Brussel een gelijkaardig fonds werd opgericht. Vervolgens wordt voorgesteld dat de kredieten voor Brussel geleidelijk naar 6% zouden groeien. Op

die manier zou vanaf 2002 een nieuw basisbedrag voor Brussel worden verkregen. De weg van de geleidelijkheid wordt bewandeld omdat de Vlaamse Gemeenschapscommissie een dergelijke groei ook moet aankunnen. Het heeft immers weinig zin de kredieten gevoelig op te voeren als er niet voldoende projecten klaar zijn om die extra middelen te besteden. Vandaar wordt voorgesteld de 6% van het SIF geleidelijk in te voeren : 3% in 2000 (dit stemt overeen met 157 miljoen frank), 4% in 2001 (210 miljoen frank) en 6% vanaf 2002 (315 miljoen frank). Een en ander brengt een meeruitgave mee voor de Vlaamse begroting : in 2000 gaat het om 57 miljoen, in 2001 om 110 miljoen en in 2002 om 215 miljoen frank.

De spreker verklaart ten slotte dat hij wil vermijden dat de extra middelen voor Brussel zouden worden afgetrokken van de middelen voor de Vlaamse steden en gemeenten. Daarom wordt voorgesteld het beschikbare basisbedrag van 7.428,8 miljoen frank te verhogen met respectievelijk 57 miljoen in 2000, 110 miljoen in 2001 en 215 miljoen in 2002. De spreker meent dat deze extra bedragen geen probleem mogen opleveren gezien het vorig jaar gerealiseerde overschot op de Vlaamse begroting van ongeveer 20 miljard frank.

II. Toelichting door mevrouw Cecile Verwimp-Sillis van haar voorstel van decreet

Mevrouw Verwimp-Sillis brengt in herinnering dat de Agalev-fractie reeds tijdens de bespreking van de begroting 1999 gewezen heeft op de onrechtvaardige verdeling van de SIF-middelen voor Brussel. Er werd via een amendement op de begroting 1999 voorgesteld om nog voor 1999 een substantiële verhoging van de SIF-middelen voor Brussel door te voeren.

De spreker merkt op dat zij, wat de motivatie om voor Brussel extra SIF-middelen te voorzien betreft, de uiteenzetting van de heer Béghin volledig kan bijtreden. Als men stelt dat Brussel de hoofdstad is van de Vlaamse Gemeenschap moet men vanuit Vlaanderen ook de daad bij het woord voegen. De spreker verwijst naar het Beleidsplan Brussel van de Vlaamse regering. Daarin wordt gesteld dat het beleidsplan de versterking van de leefkwaliteit in Brussel beoogt door armoedebestrijding en stedelijk herstel. Om dat doel te bereiken dienen volgens de spreker de SIF-middelen voor Brussel substantieel verhoogd te worden.

Mevrouw Verwimp-Sillis haalt de verschillen aan tussen haar voorstel van decreet en dat van de heer Béghin. In het Agalev-voorstel wordt gesuggereerd om de verhoging van de SIF-middelen voor Brussel via een begrotingswijziging nog in 1999 door te voeren en dit tot een bedrag van 200 miljoen frank. Verder stelt Agalev voor sneller, namelijk reeds in 2001 in plaats van 2002, tot de 6% van de SIF-gelden voor Brussel te komen. Bovendien wenst Agalev Brussel te laten genieten van 6% van de totale SIF-middelen, dus inclusief de middelen van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn. Ten slotte wil Agalev voorkomen dat de extra SIF-middelen voor Brussel zouden worden afgetrokken van de SIF-middelen van de Vlaamse steden en gemeenten. Vandaar wordt voorgesteld om de SIF-middelen te verhogen. Op die manier kan de VGC beschikken over een evenredig deel zonder dat de andere steden en gemeenten benadeeld worden.

Mevrouw Verwimp-Sillis is van oordeel dat er voldoende mogelijkheden zijn om de extra middelen voor Brussel op korte termijn zinvol te besteden. Er kan worden onderzocht of de Atlas van de achtergestelde buurten dient te worden geactualiseerd. Er zijn mogelijkheden inzake sociale voorzieningen in het hoger onderwijs of in het kader van het project 'Quartier Latin'. Er zou mee kunnen worden geïnvesteerd in het multiculturele centrum 'midi le midi', dat kan worden beschouwd als een tegenhanger van het Zuiderpershuis in Antwerpen. Er zijn lange wachtlijsten voor taallessen Nederlands voor anderstaligen. Er zijn allerlei culturele activiteiten die injecties kunnen gebruiken. Ook inzake preventieve gezondheidszorg en initiatieven gericht op vrouwen dient er nog veel werk te worden geleverd. De spreker besluit dat door een aanbod te creëren ook de vraag zal worden gestimuleerd.

III. Algemene bespreking

Mevrouw Anne Van Asbroeck verheugt zich over het feit dat alle democratische partijen het voorstel van decreet hebben ondertekend. Dat vormt een belangrijk signaal van Vlaanderen naar Brussel. Via het SIF kan de Vlaamse Gemeenschap effectief ingrijpen in de stedelijke problematiek van Brussel. Er werd een lange weg afgelegd om tot het huidige resultaat te komen. Aanvankelijk kreeg Brussel een bedrag van 40 miljoen frank uit het SIF toegewezen. Dat bedrag werd vervolgens tot 80 miljoen frank verdubbeld en naar aanleiding van de begroting 1999 werd de SIF-toelage voor Brussel opgetrokken tot 100 miljoen frank. Maar

ook dat bedrag staat niet in verhouding tot de ernst van de armoedeproblematiek in Brussel. Dat blijkt zowel uit het recentste Brusselse Armoederapport als uit de Atlas van de achtergestelde buurten van professor Kesteloot. Volgens die Atlas telt Brussel 178 achtergestelde buurten op een totaal van 306 voor Vlaanderen en Brussel samen. De achterstelling in die buurten is onder meer ontstaan doordat vroegere industrieën en werkplaatsen om allerlei redenen de stad hebben verlaten. Voor de laaggeschoolden in die buurten is er geen werk meer. Allochtone inwoners komen zich in die buurten vestigen omdat de huishuren er het laagst zijn.

Volgens de spreker is de VGC erin geslaagd om met de middelen van het SIF de zwaarste noden gedeeltelijk te lenigen. Dat blijkt uit de voortgangsrapporten die recent in de Raad van de VGC werden besproken en goedgekeurd. Gezien de beperkte middelen werd ervoor geopteerd om het beleid te concentreren op een klein aantal wijken. De dringende vraag vanuit andere wijken blijft echter bestaan. Het Brusselse schoolopbouwwerk wordt grotendeels gefinancierd met SIF-middelen. Zo volgen ongeveer 500 mannen en vrouwen Nederlandse les. Verder zijn er investeringen in infrastructuur voor buurtcentra, beroepsopleiding en onthaalhuizen.

Mevrouw Van Asbroeck wijst erop dat Brussel, rekening houdend met economische indicatoren, het zeer goed doet. Het sociale aspect staat daarmee in sterk contrast. De economische groeicijfers zeggen niets over diegenen die aan de rand van de samenleving vertoeven. In de grootsteden woont 20% van de bevolking, maar onder hen bevindt zich wel 40% van alle bestaansminimumtrekkers. Een Vlaamse minister voor Stedelijk Beleid is dus geen overbodige luxe. Intussen heeft ook de Brusselse Hoofdstedelijke Raad niet stilgezeten. Er werd een ordonnantie goedgekeurd inzake de gewaarborgde levering van water, gas en elektriciteit. Binnenkort zal het Brusselse parlement het samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten inzake de bestendiging van het armoedebeleid goedkeuren.

Armoede is volgens de spreker een grootstedelijk probleem dat grootstedelijk moet worden aangepakt. Dat veronderstelt in de eerste plaats meer middelen voor een degelijk beleid. Naast andere scenario's die de ronde doen is dit voorstel van decreet een stap in de richting van een volwaardig Brussels armoedebeleid. Daarom zal de SP-fractie dit voorstel van decreet goedkeuren.

De heer Dominiek Lootens-Stael verklaart dat het Vlaams Blok er voorstander van is om meer Vlaamse middelen in Brussel te investeren. De middelen moeten echter worden aangewend waarvoor ze bedoeld zijn. Verwijzend naar de brochure over de Brusselse SIF-projecten, merkt de spreker op dat dit nu niet het geval is vermits ruw geschat 80% van de middelen naar vreemdelingen gaan. In Elsene bijvoorbeeld werden de SIF-middelen gedeeltelijk overgemaakt aan de Franstalige vzw 'Missions Locales' die (Franstalige) vreemdelingen opleidt om gevels te renoveren. In Anderlecht worden in een wijk 6 woningen met in totaal 16 appartementen gerenoveerd waarin (Franstalige) vreemdelingen zullen worden gehuisvest. Men laat met andere woorden de mogelijkheid liggen om via het SIF kansarme Brusselse Vlamingen aan een woning te helpen. In die zin kan de spreker niet akkoord gaan met het opzet van het SIF in Brussel. De middelen die de Vlaamse Gemeenschap voor Brussel vrijmaakt moeten volgens hem volledig naar de Vlaamse inwoners van Brussel gaan. De heer Lootens-Stael besluit dat hij voorstander is van meer Vlaamse investeringen in Brussel, maar die moeten dan wel naar de juiste doelgroep gaan. Omdat dit momenteel niet het geval is, zal het Vlaams Blok zich bij de stemming onthouden.

De heer Etienne Van Vaerenbergh verklaart dat de VU-fractie akkoord is om meer SIF-middelen aan Brussel toe te kennen. Die Vlaamse middelen moeten echter in eerste instantie toekomen aan de Vlamingen in Brussel. De Vlaamse opdracht is met andere woorden prioritair. In tweede instantie moet er gedacht worden aan de sociale opdracht.

De heer Georges Cardoen meent te kunnen vaststellen dat er eensgezindheid is over het feit dat Vlaanderen meer in Brussel moet investeren ter bestrijding van de kansarmoede. Die middelen moeten inderdaad gebruikt worden waarvoor ze bestemd zijn, namelijk de bestrijding van de kansarmoede en dit onafgezien de afkomst van de hulpbehoevende.

Mevrouw Verwimp-Sillis vraagt naar het standpunt van de Vlaamse regering. Het was toch deze Vlaamse regering die pleitte voor de versterking van de leefkwaliteit in Brussel. Uit de SIF-evaluatie van 1997 is gebleken dat de middelen voor de VGC daartoe ontoereikend zijn. De regering moet daarom nog dit jaar de VGC de nodige extra middelen verschaffen. Ten slotte verwijst de spreker naar een recent artikel in de Randkrant, dat de titel draagt: "Het is niet goed voor Vlaanderen als het slecht gaat met Brussel". De Vlaamse rand is uiteindelijk de eerste getroffen als het fout loopt

in Brussel. Als men dus de uittocht uit Brussel naar de rand wil tegengaan moet men meer in Brussel investeren en wel vanaf dit jaar. Vandaar vraagt de spreker of de minister een begrotingswijziging wil overwegen.

De heer Béghin is van oordeel dat het voorstel van decreet van het nodige realisme getuigt. Het werd immers vooraf overlegd met de vzw Stadsontwikkeling en de administratie van de VGC die de dossiers opvolgt. Het voorgestelde groeiritme van de SIF-middelen voor Brussel is gebaseerd op wat die mensen haalbaar achten om tot concrete realisaties te komen.

De heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting merkt op dat de Vlaamse regering positief staat tegenover initiatieven die de bestrijding van de kansarmoede in Brussel willen versterken. Hij benadrukt dat de VGC een zeer goede SIF-werking heeft ontplooid, zowel territoriaal als wat de keuze van de projecten betreft. De minister doet opmerken dat de begroting 1999 intussen vastligt. De beschikbare middelen voor 1999 – een bedrag van 145 miljoen frank – zijn overigens werkbaar voor de VGC. De minister vraagt dat er niet aan politiek opbod zou worden gedaan en dat men een realistisch plan zou opmaken dat ook door de VGC kan worden onderschreven. Als men op een planmatige manier wil werken is het vooral belangrijk dat men de VGC zekerheid kan verschaffen over de middelen die in het jaar 2000 en daarna ter beschikking zullen zijn. Het toekennen van extra middelen voor het jaar 1999 doorkruist het gevoerde planmatige beleid en leidt niet tot een optimale aanwending van de middelen. De minister vraagt vandaar het voorliggende voorstel van decreet dat door alle democratische partijen werd onderschreven, te steunen.

Voortzetting van de bespreking na afloop van de hoorzitting

Volgens de heer Francis Vermeiren is uit de hoorzitting gebleken dat het Vlaams Parlement korter op de bal moet spelen. Het parlement moet zich beter laten inlichten zodat de nodige bijstellingen kunnen gebeuren. Een en ander moet leiden tot het sneller behalen van zichtbare resultaten. Het tot nu gevoerde Brusselse SIF-beleid is in veel gevallen een druppel op een hete plaat, zoals ook door sommige veldwerkers wordt bevestigd. Uit de hoorzitting kan eveneens worden afgeleid dat de financiële inspanningen van de verschillende instan-

ties (gemeenten, Brusselse Gewest, federale overheid, Europa) gegroepeerd moeten worden en dat er een betere samenwerking tot stand moet komen. Dit alles neemt niet weg dat de fractie van de spreker positief staat tegenover het voorstel van decreet en het dus zal goedkeuren.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis is van oordeel dat het evaluatierapport 1997 over het SIF zeer duidelijk was wat de Brusselse SIF-middelen betreft. Uit dat rapport bleek dat die middelen in Brussel goed worden besteed maar ook dat die middelen te beperkt zijn. De spreker heeft uit de hoorzitting begrepen dat een verhoging van de SIF-middelen voor 1999 in feite te laat komt, onder meer omdat ingevolge de te volgen administratieve procedures veel tijd verloren gaat. Zij wijst er op dat Agalev reeds tijdens de begrotingsbesprekingen 1999, dus op een ogenblik dat er wel nog voldoende tijd was om een en ander administratief te verwerken, op een verhoging van de Brusselse SIF-middelen heeft aangedrongen. Zij betreurt dat er toen geen meerderheid kon worden gevonden om de SIF-middelen voor Brussel te verhogen. Als vanuit de Vlaamse Gemeenschap tot een substantiële verhoging van de middelen wordt besloten, zal dit volgens de spreker ook stimulerend werken naar de andere betrokken overheden. Mevrouw Verwimp-Sillis besluit dat zij het voorliggende voorstel van decreet op zich goed vindt, maar dat zij bij amendement nog een extra inspanning zal voorstellen.

De heer Béghin waarschuwt voor politiek opbod. Hij vraagt dat alle partijen die het voorstel van decreet hebben ondertekend zich achter het voorstel zouden scharen. Een eensgezind standpunt zou immers een krachtig signaal van Vlaanderen naar Brussel betekenen. Hij benadrukt dat de voorgestelde bedragen het resultaat zijn van overleg met de mensen uit het werkveld en dat het om realistische bedragen gaat.

IV. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 2

Een amendement voorgesteld door mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heer Etienne Van Vaerenbergh strekt ertoe de voorgestelde tekst van artikel 3, § 5 van het SIF-decreet te vervangen (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1350/2*). Via dit amendement wordt nog voor het jaar 1999 een extra verhoging van de Brusselse SIF-middelen voorgesteld tot 200 miljoen frank.

De minister wijst er op dat de VGC voor 1999 ingevolge overdrachten van de vorige jaren kan beschikken over een bedrag van 145 miljoen frank. Hij vindt het essentieel dat het Vlaams Parlement de VGC zekerheid kan verschaffen over de groei-voet van de SIF-middelen voor de volgende jaren, zodat de administratie zich daarop kan voorbereiden. Een zinvolle besteding van extra middelen vraagt immers de nodige voorbereiding. Als zou blijken dat de middelen nog ontoereikend zijn, kan het vernieuwde Vlaams Parlement na de verkiezingen daarover opnieuw beraadslagen.

Mevrouw Verwimp-Sillis merkt op dat het toch deze Vlaamse regering was die van het stedelijk beleid een prioriteit wilde maken. De minister antwoordt dat men ook rekening moet houden met de uitgangssituatie. Bij het begin van de legislatuur kreeg de VGC slechts 40 miljoen frank per jaar. Dat bedrag werd eerst verdubbeld en vervolgens op 100 miljoen frank gebracht. Het is volgens hem een verstandige optie om een geleidelijke groei-voet vast te stellen omdat op die manier een goede besteding op het terrein kan worden gewaarborgd.

Op de opmerking van mevrouw Verwimp-Sillis dat de SIF-middelen in Vlaanderen in verhouding tot Brussel veel sneller zijn gestegen, antwoordt de minister dat men vanuit Vlaanderen in Brussel enkel bevoegd is voor de gemeenschapsaangelegenheden. Indien men ook voor gewestaangelegenheden bevoegd zou zijn, zouden de Brusselse SIF-middelen inderdaad substantieel moeten worden verhoogd.

De heer Francis Vermeiren verklaart het standpunt van de minister te kunnen bijtreden. Zijn fractie zal zich bij de stemming over het amendement onthouden.

Het amendement wordt verworpen met 6 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen.

Artikel 3

Een amendement voorgesteld door mevrouw Cecile Verwimp-Sillis en de heer Etienne Van Vaerenbergh strekt ertoe dit artikel te vervangen (*Parl. St. VI. Parl. 1998-1999, nr. 1350/2*). In dit amendement wordt voor de volgende jaren een ruimere verhoging voorgesteld van de Brusselse SIF-middelen dan in het voorstel van decreet. Het is de bedoeling om sneller te komen tot een bedrag à rato van 6% van de *totale* SIF-middelen (dus zonder aftrek van de middelen van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn).

Het amendement wordt verworpen met 6 stemmen tegen 2 bij 2 onthoudingen.

Het artikel wordt aangenomen met 10 stemmen.

V. Eindstemming

Het voorstel van decreet van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck, de heren Etienne Van Vaerenbergh en Stefaan Platteau en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds, wordt eenparig aangenomen met 10 stemmen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Peter DUFAUX

Georges CARDOEN

BIJLAGE

Verslag van de hoorzitting van 1 april 1999

Hoorzitting van 1 april 1999

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting organiseerde op 1 april 1999 een hoorzitting in het kader van het voorstel van decreet van de heer Jan Béghin, mevrouw Anne Van Asbroeck, de heren Etienne Van Vaerenbergh en Stefaan Platteau en mevrouw Cecile Verwimp-Sillis houdende wijziging van het decreet van 14 mei 1996 tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds. De bedoeling van de hoorzitting was dat personen uit het werkveld hun oordeel zouden geven over de haalbaarheid van het voorstel van decreet en van de daarop ingediende amendementen.

Volgende personen werden uitgenodigd :

- mevrouw Ann Vanderhasselt van het SIF-team in de administratie Binnenlandse Aangelegenheden ;
- de heer Henk Meert van het Instituut voor Sociale en Economische Geografie van de KU Leuven ;
- mevrouw Mattie Jacobs van het Centrum voor Sociale Stadsontwikkeling Brussel vzw ;
- de heer Alain Storme van het Regionaal Instituut voor Samenlevingsopbouw Brussel ;
- de heer Mathieu Voets van de directie Welzijn en Gezondheid van de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

I. Uiteenzetting door mevrouw Ann Vanderhasselt

Tijdens een van de vorige bijeenkomsten van deze commissie is beslist een voorstel in te dienen om het SIF-trekkingsrecht van de VGC te verhogen. De Vlaamse administratie is van oordeel dat een verhoging terecht is. De voorbije drie jaren heeft de VGC er herhaaldelijk op gewezen dat het SIF-budget veel te beperkt is, bekeken in het licht van de omvang van de kansarmoede in Brussel. Eind vorig jaar werd het SIF-trekkingsrecht van de VGC opgetrokken tot 100 miljoen frank. Dat bedrag moet nog worden verhoogd.

U hebt ons uitgenodigd om hier een advies te formuleren in verband met de haalbaarheid van het voorstel van wijziging van het SIF-decreet en het

amendement daarop. Ik wil dat doen aan de hand van een aantal punten van het SIF-meerjarenplan van de VGC. Zoals u weet heeft de VGC het SIF-meerjarenplan opgesteld onder het motto 'Wonen en werken in een perspectief van sociale stadsontwikkeling'. De VGC heeft zich daarbij geïnspireerd op het model van professor Kesteloot.

De VGC heeft, ondanks haar beperkte middelen, gezocht naar mogelijkheden om niet alleen een SIF-programma op te bouwen rond welzijnsthema's, maar ook en vooral rond harde thema's als huisvesting en tewerkstelling. Zo een invalshoek is een basisoptie van het SIF-decreet, en is aangewezen om de toestand van achtergestelde wijken aan te pakken. Het programma van de VGC komt tegemoet aan de twee prioritaire doelstellingen van het SIF-decreet : verbeteren van de leef- en omgevingskwaliteit en kansarmoedebestrijding.

De VGC heeft haar SIF-werkgebied laten samenvallen met de zones die het gewestelijk beleidsniveau hanteert voor programma's ter bevordering van stedelijke solidariteit. Zo kon een tewerkstellingsprogramma worden opgezet. De VGC stimuleert lokale actoren om tewerkstelling te creëren in buurtdiensten, en om werkervaringscontracten te bekomen van het Vlaamse Gewest. De SIF-middelen worden aangewend om deze werklozen te ondersteunen en te begeleiden. De samenwerking met de gewestelijke overheid en met de lokale overheden moet dus worden verbeterd. Dat is een grote uitdaging voor de VGC.

Het nemen van weloverwogen keuzes op basis van een omgevingsanalyse is een belangrijk facet binnen het SIF. De SIF-beleidsovereenkomst vermeldt uitdrukkelijk dat lokale besturen het engagement opnemen om strategisch te plannen. Na de keuze moet een programma worden samengesteld, gepland over een langere periode en vertaald in te behalen resultaten per jaar.

In het voortgangsrapport van 1997 kunt u lezen dat de VGC deze planning vrij goed heeft gevolgd. De SIF-beleidsovereenkomst is ondertussen op een aantal punten inhoudelijk bijgestuurd zonder dat dit iets wijzigt aan de strategische keuzes. Door de bijstellingen kan men de te behalen resultaten realistischer inschatten. Door de ervaring van de afgelopen jaren heeft men hier meer inzicht in gekregen.

De VGC heeft het SIF-meerjarenplan logisch en coherent uitgetekend. Het plan is echter opgesteld in functie van de middelen die via het decreet van

14 mei 1996 aan de VGC ter beschikking werden gesteld.

Er kan door de VGC nog heel wat nuttig werk worden verricht. Zo zijn er nog heel wat achtergestelde wijken waar nog geen SIF-programma loopt. In andere buurten moet het programma worden geïntensifieerd. Het toetsen en intensifiëren van de samenwerking met de lokale en gewestelijke overheden biedt extra mogelijkheden. Indien in 2000 het SIF-trekkingsrecht van de VGC wordt verhoogd, zoals dit ook wordt gevraagd door de Vlaamse SIF-cel, kan ze beter op de noden inspelen en een ruimer programma opstellen.

Het amendement stelt voor om het trekkingsrecht voor 1999 te verdubbelen tot 200 miljoen frank. Hierdoor zou de VGC op korte termijn de lopende programmatie echter drastisch moeten uitbreiden. Het intern overleg hierover zou al een aantal maanden in beslag nemen waarna men nog de goedkeuring van de Vlaamse overheid moet krijgen. Deze optie lijkt ons dan ook een moeilijk haalbare kaart.

II. Uiteenzetting door de heer Henk Meert

Mijn invalshoek over de vraag naar SIF-gelden is wetenschappelijk. Het Instituut voor Sociale en Economische Geografie verricht de jongste jaren onderzoek naar de armoede in Vlaanderen en Brussel. Naast de bekende Atlas van de achtergestelde buurten wordt er ook onderzoek gedaan via diepte-interviews en terreinwerk om de armoede in te schatten en beleidsoplossingen voor te stellen.

Uit de atlas kan men een aantal algemene conclusies trekken voor achtergestelde buurten. In die wijken is er heel vaak een probleem met het gebrekkig wooncomfort en de toegang tot de arbeidsmarkt.

Daarnaast is er een achterstellingsdomein inzake de herverdeling van collectieve goederen en middelen. Men kan vaststellen dat het voor de overheid blijkbaar moeilijk is om te interveniëren in die buurten.

Het derde achterstellingsdomein is dat van de wederkerigheid of de informele hulp. In achtergestelde buurten verschraken de sociale netwerken en neemt het sociaal isolement toe. Dit werkt de sociale uitsluiting in de hand.

In de achtergestelde buurten van Brussel merken we gradaties van achterstelling. Die hangen samen met de manier waarop de drie domeinen worden gecumuleerd. In sommige buurten spelen de drie domeinen een heel grote rol. De problemen van deze buurten worden prioritair aangekaart in het SIF-plan voor Brussel. Voor de buurten met minder urgente armoedeproblemen staat de aandacht op een veel lager pitje.

Hoe evolueert de armoede in de achtergestelde buurten? We beschikken reeds over een aantal indicaties. We zien dat de werkloosheid op rijksniveau in absolute cijfers is gedaald in de recente periode. Voor het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest is de werkloosheid tussen 1986 en 1998 echter niet gedaald. Ik heb deze gegevens vergeleken met die van de arrondissementen Halle-Vilvoorde en Nijvel. Het aandeel van Brussel in deze drie gebieden neemt constant toe.

Belangrijk daarbij is dat ook het aandeel van de jongerenwerkloosheid een echt Brussels cachet krijgt. Binnen het ruimere Brusselse gebied, inclusief de Rand, wordt de bestaande kloof dus steeds dieper. Brussel zakt economisch nog verder weg in vergelijking met de omliggende gebieden.

Hetzelfde geldt voor de inkomens. Er valt een spectaculaire terugval in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tussen 1985-1995 waar te nemen. De gegevens van de atlas uit 1991 werden hierin opgenomen. In vergelijking met het rijksgemiddelde loopt Brussel constant achteruit. De aangrenzende gebieden doen het echter beter dan het rijksgemiddelde.

Met deze cijfers kan worden aangetoond dat de trend die we in 1991 hebben vastgesteld, structureel is geworden. De neerwaartse spiraal blijft bestaan. Als we het buurtniveau onder de loep nemen, merken we dat bepaalde buurten sociaal-economisch nog dieper wegzakken. De kloof in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest tussen de verarmde 19de eeuwse gordel en de betere wijken wordt steeds dieper. De eerste indicaties wijzen op een verslechtering in Schaarbeek, Sint-Joost, Molenbeek, Kuregem en in de Marollen. Sint-Gillis blijkt een betere ontwikkeling te kennen.

Bij het zoeken naar oplossingen gebruiken we de achterstellingsdomeinen als hefbomen voor het beleid. Er zijn nog heel wat mogelijkheden om de armoede in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest efficiënt te bestrijden. De mogelijke hefbomen noemen we integratiesferen. Over de eerste sfeer, de markt, kan ik niet veel vertellen omdat de VGC

zich enkel op gemeenschapsmateries mag toespitsen. Binnen die markt bestaat wel een aantal hefboomen. Het etnisch ondernemerschap is een ontzettend belangrijk element voor de leefbaarheid van de achtergestelde wijken. Er wordt ook gedacht aan bedrijvencentra of buurtontwikkelingsmaatschappijen naar Antwerps voorbeeld. Voor de woningmarkt kan worden gedacht aan sociale projectbemiddelaars.

De herverdeling en de sociale netwerken zijn de twee zachte sferen met vooral gemeenschapsmateries. Ook op dat vlak is er nog veel werk voor de boeg, want armoede moet niet enkel via de harde sectoren worden aangepakt. De sociaal-theoretische inzichten die we de jongste jaren hebben ontwikkeld en de internationale vakliteratuur tonen aan dat de zachtere sectoren even belangrijk zijn bij het bestrijden van armoede. Het komt erop neer om tegelijk op de drie terreinen te werken en te zoeken naar overlappingsen.

Voor de herverdeling zijn er drie belangrijke opties : de gezondheidszorg, de woningmarkt en projecten voor politieke participatie van jongeren. Een groot deel van de bewoners van de achtergestelde buurten heeft nog steeds geen stemplicht. We moeten snel zorgen voor een soort coöptatie van de politieke ideeën en opvattingen zodat die in beleid kunnen worden omgezet. Ons onderzoek wees uit dat het gevoel er politiek niet bij te horen een belangrijk element vormt van de anti-maatschappijhouding. Ook de cultuur is belangrijk, maar daar ga ik nu niet dieper op in.

Voor de derde sfeer is het ontwikkelen van programma's nodig waardoor het behoud van de bestaande sociale netwerken wordt verzekerd. Ze mogen niet worden doorbroken door harde infrastructuurle maatregelen in de wijken. Die netwerken moeten zelfs worden versterkt.

De overlappingsen tussen de drie integratiesferen zijn van heel groot belang. Het schoolopbouwwerk, als belangrijkste element van de integratiesferen, verdient onze aandacht. De overheid kan via het onderwijs een impuls geven aan de hele buurt, tonen dat ze de mensen ernstig neemt en het sociaal leven bevorderen. Dat heeft dan weer invloed op de marktcapaciteiten van de kansarme jongeren.

Er is nog veel werk op het vlak van kansarmoedebestrijding in het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Dat zal nog veel geld kosten. We staan volledig achter de idee om het budget op te trekken naar

een trekkingsrecht van 6 percent vanaf 2001, dat mag zelfs nog meer zijn.

De heer Julien Demeulenaere : Kunt u een vergelijking maken tussen de situatie in Brussel en die in de Westhoek ? Volgens mij kennen die twee tal van gemeenschappelijke elementen.

De heer Henk Meert : We hebben onderzoek verricht naar de plattelandsarmoede. We hebben naar ruimtelijke concentraties van achterstelling gezocht en op het platteland vind je dat minder. Er is op het platteland zeker gebrek aan wooncomfort, de gemiddelde inkomens liggen echter hoger dan in de steden. Een heel andere vorm van achterstelling, de politieke, komt op het platteland niet voor. De plattelandsburger heeft een volwaardig burgerschap. Dat is niet het geval voor achtergestelde stadsbuurten. In Anderlecht bijvoorbeeld, in de wijk Kuregem, bedraagt het aantal niet-Belgen 67 percent. Het bord 'Welkom in Anderlecht' vindt men slechts buiten die wijk.

De heer Francis Vermeiren : Onze grootsteden doen het niet goed en zien er niet goed uit, ondanks al onze investeringen. We willen meer geld spenderen aan Brussel, maar zal dat iets opleveren ? Een van de grootste stedelijke problemen wordt niet aangepakt, namelijk de mobiliteit. De toegang naar de steden zit geblokkeerd. De economische sector investeert dan ook in de Rand. De werkloosheid stijgt in Brussel, in de Rand ligt ze vrij laag.

Is dat ook niet te wijten aan het feit dat men er in die grootsteden en gemeenten nogal gemakkelijk op los taxeert ? Daar zijn zeer hoge en ook nieuwe belastingen. Daar worden de mensen door afgeschrikt.

We zullen dit probleem niet oplossen door in de achterbuurten een bedrijvencentrum te plaatsen. We moeten daar uiteraard wel aandacht voor hebben, maar ik denk niet dat dit voor onmiddellijke oplossingen zal zorgen.

De vorige spreker heeft gezegd dat er goede vooruitgang is geboekt. Waar zit die vooruitgang eigenlijk ? Dat willen we weten. Waar is de inventarisatie ? Waar is de duidelijke planning ? Anders brengt ons werk niets op.

De heer Henk Meert : De negatieve trend in de achtergestelde wijken lezen we af uit statistieken. Daartegenover staat een aantal lovenswaardige aanzetten en projecten inzake integratie en verbetering van de leefbaarheid. Alleen vinden we dat

veelal niet in de statistieken terug. De voornaamste reden daarvoor is dat ons budget te klein is. Er is veel meer geld nodig om impulsen te geven. Dat betekent echter zeker niet dat die 80 miljoen frank slecht zou zijn besteed. Volgens mij is die wel degelijk goed besteed.

Een bedrijvencentrum is trouwens ook maar een van de vele mogelijke maatregelen. In de binnenstad zijn er heel veel technisch geschoolde krachten aanwezig. We pleiten niet voor grote bedrijven-terreinen, maar veeleer voor kleinschalige initiatieven die een soort van hefboomfunctie kunnen uitoefenen. Zulke projecten zouden bijvoorbeeld betrekking kunnen hebben op de renovatie van het woningspark en op de scholing van de plaatselijke bevolking. Op die manier zouden die mensen gemakkelijker werk vinden, waardoor er een opwaartse sociale mobiliteit binnen de buurt tot stand komt.

Daarnaast zijn er natuurlijk ook aanvullende maatregelen nodig, zoals het stimuleren van het etnisch ondernemerschap. Ik denk ook aan projectbemiddelaars op de woningmarkt, met aandacht voor sociale noden. Ook op het werk zelf kan zeker zinvol op de problematiek van de tewerkstelling en die van de woningmarkt worden ingespeeld. Ik herhaal echter dat we met een beperkt budget geen wonderen kunnen verrichten.

De heer Francis Vermeiren : We moeten ervoor ijveren dat de beschikbare budgetten op een degelijke manier worden aangewend. Denkt u niet dat de oplossing moet komen vanuit het bedrijfsleven ? Dit moet men stimuleren en ondersteunen. Ik ben echter de mening toegedaan dat dit zeer moeilijk zal zijn zolang men niets doet aan de algemene verloedering van die achtergestelde buurten.

De heer Henk Meert : Er moet inderdaad worden geïnvesteerd in zowel mensen als stenen. Dit gebeurt trouwens al. Ik pleit echter zeker niet voor een overaccentuering van de infrastructuur. Volgens mij moet de klemtoon voorlopig nog steeds worden gelegd op zachte en ondersteunende maatregelen. Daarmee bedoel ik heel concreet het schoolopbouwwerk, de preventieve gezondheidszorg, inschakelprojecten, enzovoort.

De heer Francis Vermeiren : We hebben zo een project bezocht in Mechelen, waar men mensen het schrijnwerkersvak aanleert. Is dit eigenlijk geen vorm van dubbel gebruik met de initiatieven van de VDAB ? Zijn we dus niet met andere kredieten hetzelfde aan het doen zonder dat dit tot resultaat leidt ?

De heer Henk Meert : Dat is niet uitgesloten, maar ik weet dat eigenlijk niet. Andere mensen kunnen daar beter op antwoorden.

III. Uiteenzetting door mevrouw Mattie Jacobs

Het Centrum voor Sociale Stadsontwikkeling Brussel heeft als opdracht in het kader van het SIF de lokale initiatieven te ondersteunen bij het uitbouwen van hun activiteiten en ook de link te maken tussen die samenwerkingsverbanden en de diverse overheden. Het budget waarover wij in Brussel kunnen beschikken, heeft grote consequenties gehad voor de manier waarop wij ons beleidsplan hebben opgesteld. Voor 1998 beliep dat budget 80 miljoen frank, voor 1999 100 miljoen frank, wat zeer beperkt is voor de 178 buurten die in de atlas van Kesteloot als kansarm zijn gekenmerkt. We hebben niet gereduceerd, maar maakten wel een selectie van die buurten die scoorden op een zevental criteria. Uiteindelijk resulteerde dit in de 46 meest achtergestelde buurten. We groepeerden en organiseerden deze in zes interventiezones, opdat we de middelen konden concentreren in die plaatsen.

Vervolgens legden we een thematische klemtoon : op wonen en werken viel onze keuze, wat misschien vreemd lijkt omdat dit niet meteen het werkterrein van de VGC is. Twee argumenten speelden daarbij een rol : ten eerste gaat het om uiterst belangrijke hefbomen bij de bestrijding van armoede en ten tweede bood dit ons de mogelijkheid onmiddellijk aan te sluiten en samen te werken met eventuele programma's van lokale en gewestelijke overheden.

Men vroeg naar de resultaten. Gelet op de beschikbare middelen is het niet waarschijnlijk dat deze meteen in statistieken terug te vinden zullen zijn, maar ik haal hier wel enkele punten aan. U vraagt zich misschien af hoe de VGC en lokale initiatieven op het vlak van woonomgeving iets kunnen ondernemen. Rond de Pantserstroepensquare bijvoorbeeld namen de bewoners zelf het initiatief om het plein "op te kuisen". De gemeente stelde hiervoor materiaal ter beschikking en samen met de twee kunstcentra (KVS en Beursschouwburg) is er een monument opgetrokken. Naar aanleiding van al deze acties besloot de stad Brussel het plein heraan te leggen en stelde ze een wijkcoördinator aan die dit zou doen in samenspraak met bewoners. Dat betekende dat het jaar daarna niet langer het SIF voor de financiering van dit personeelslid

diende in te staan, maar dat dit zou worden overgenomen door de stad Brussel.

Met betrekking tot de werkgelegenheid, creëerden we in 1998 80 WEP-plaatsen voor langdurig werkzoekenden en in 1999 zullen er daar nog een 60-tal bijkomen. Er ligt nu een voorstel voor om dit te doen in samenwerking met het Brusselse Gewest. Voor de huisvesting investeerden we in initiatieven van woonbegeleiding, wat onrechtstreeks ertoe leidde dat 46 woningen gerenoveerd zijn ten voordele van gezinnen met een beperkt inkomen. In een aantal gevallen loopt deze renovatie in coördinatie met projecten waarbij jonge werkzoekenden worden opgeleid in de renovatiesector.

Bij een dergelijke thematische keuze en inperking konden de gevolgen voor andere terreinen niet uitblijven. Initiatieven die vroeger in het VFIK werden opgenomen, konden als dusdanig geen uitbreiding krijgen, maar waar noodzakelijk zijn ze wel gecontinueerd. Dit betekende dat bijvoorbeeld initiatieven van schoolopbouwwerk, die momenteel een vijf- tot zeshonderd ouders bereiken, en die absoluut uitbreiding nodig hebben, deze niet krijgen. Bovendien was er geen ruimte voor andere thema's zoals het toegankelijk maken van het vrijetijdsaanbod in de volksbuurten (sport, creatieve ateliers) gezondheidsacties, educatieve initiatieven, enzovoort.

We schoven ook twee methodische uitgangspunten naar voor. Participatie was een eerste centrale invalshoek. Stadsontwikkeling moet voor ons steunen op de versterking van de sociale kracht van de bevolking. Wij vertaalden dit in het rechtstreeks bijeenbrengen van belanghebbenden. Initiatieven die in Brussel werden opgezet, gingen zodoende uit van lokale verenigingen en organisaties, en de VGC tekende alleen het beleidskader. De tweede optie omvatte een prioritaire samenwerking met lokale en gewestelijke overheden en programma's. Men vroeg al naar de overlappingen met de bevoegdheidssfeer van de VDAB. Wij onderhandeldden met de VDAB over het feit dat voorstellen inzake beroepsopleidingen door de VDAB ten laste zouden worden genomen. In een aantal gevallen is dit gelukt, in andere hebben wij de zaak opgestart, maar gebeurt de financiering dit jaar door het Europees Sociaal Fonds. Zo probeerden wij het Sociaal Impulsfonds inderdaad ook als impuls te gebruiken.

Met de ons toegekende enveloppe waren wij dus genoodzaakt te focussen op enkele wijken en enkele thema's : concentratie vergroot voor ons immers de zichtbaarheid van onze activiteiten. Dit had ui-

terdaard gevolgen voor zaken die we niet konden aanpakken. De voorliggende voorstellen tot een verhoging van de middelen, beschouwen wij hoe dan ook als een signaal dat de situatie van de volkswijken van Brussel en de ontplooiingskansen van de mensen daar nu echt gezien worden en dat de acties die we daar opzetten behalve moreel ook financieel gesteund worden. We hopen dat dit signaal politiek en beleidsmatig verzilverd kan worden nu het nog kan.

IV. Uiteenzetting door de heer Alain Storme

Bij de zogenaamde "revitalisering" van de steden moet men investeren in de aanblik van verloederde wijken en in sociale politiek. Zolang het SIF als lokale interventiestrategie niet parallel kan werken met de sociale politiek van de federale overheid, zal men evenwel blijven dweilen met de kraan wijd open. Wij krijgen namelijk soms de indruk dat wij een lokaal beleid of een revitalisering van wijken moeten doorvoeren, terwijl een aantal verantwoordelijkheden van de federale overheid worden doorgeschoven omdat ze bepaalde zaken gewoon zelf niet kunnen oplossen.

Ik pleit er niet voor om het SIF op te heffen, want het SIF blijft erg nuttig.

Er moet ook worden geïnvesteerd in het samenleven van mensen. Gisteren berichtte de VRT over een betoging van MIVB-werknemers. De journalist zei dat er nood is aan buurtwerk. Ik wil hier een lans breken voor het buurtwerk. Zoals u weet ben ik een medewerker van het RISO, dat werkt in de achtergestelde wijken : de Brabantwijk, Kuregem, Oud-Molenbeek, in de omgeving van het Klein Kasteeltje, in de Anneessens- en de Noordwijk. Samen met de bewoners werken we er aan de leefbaarheid, maar we zijn niet sterk genoeg om de problemen van sociale achterstelling aan te pakken. We hechten veel belang aan de participatie van bewoners in de uitbouw van hun buurt.

De bewoners van deze wijken kunnen niet weg uit deze wijken. Dat heeft een drietal gevolgen. De sociale netwerken en integratiemechanismen verbrokkelen in deze wijken. De oudere autochtonen vereenzamen soms heel erg, en jongeren ontwikkelen gevoelens van opstandigheid. Verder groeien er spanningen tussen bevolkingsgroepen, en krijgen veel mensen het gevoel dat ze er niet meer bijhoren, dat ze afgeschreven zijn.

Wij vinden dat er ook inspanningen moeten gebeuren om het buurtleven te revitaliseren. Er moeten ontmoetingsplaatsen worden gecreëerd. De mensen moeten worden gemobiliseerd om wijkproblemen op te lossen, en ze moeten de kans krijgen hun zeg te doen over de inrichting van de wijk. In de geest van het SIF wil men zo vlug mogelijk concrete oplossingen bereiken. We vinden dat men ook minder meetbare, langetermijnrealisaties moet nastreven. Het vertrouwen moet worden hersteld. Buurtwerking via laagdrempelige wijkinfrastructuur, met aandacht voor de interactie van animatie, ontmoeting, sociale dienstverlening en opbouwwerk zijn ankers voor de werking van andere organisaties.

Acht of negen jaren geleden kreeg het Vlaams Fonds voor de Integratie van de Kansarmoede 40 miljoen frank. Daarna kwam het SIF dat goed is voor 80 miljoen frank. Dat betekent echter niet zomaar een verdubbeling van de middelen. Die 40 miljoen frank moest immers worden besteed aan kansarmoedebestrijding. Het SIF heeft echter betrekking op het herstel van de leef- en omgevingskwaliteit van kansarme buurten én armoedebestrijding. De zichtbaarheid en de meetbaarheid van resultaten is een prioriteit. Het gaat voornamelijk om gewestmateries, terwijl de VGC toch voornamelijk bevoegd is voor persoonsgebonden materies. Het SIF-bedrag is veel te laag in verhouding tot de noden. Om al die redenen beperken we ons tot de verhoging van de tewerkstellingskansen van kansarme doelgroepen en van de kwalitatief hoogstaande huisvesting van lage-inkomensgroepen.

Als de bedragen worden verhoogd, moeten er middelen worden vrijgemaakt om de samenwerking in die buurten te versterken en om conflicten te vermijden. De huidige besteding van de SIF-gelden is boven elke discussie verheven.

V. Uiteenzetting door de heer Mathieu Voets

Ik onderschrijf wat de vorige sprekers naar voren hebben gebracht. De huidige SIF-middelen zijn ontoereikend om een zichtbare bijdrage te leveren in meerdere Brusselse armenwijken. Er worden inderdaad inspanningen geleverd die door de financiële beperkingen echter onvoldoende resultaat opleveren.

De huidige middelen zijn eveneens onvoldoende om een reële coöperatie aan te gaan met privé- of overheidspartners of om aansluiting te vinden met de gewestelijke of lokale programma's. Met meer

middelen kan de VGC vanuit een maximale invulling van haar bevoegdheden en in partnerschap een brede opdracht realiseren inzake de aanpak van de stedelijke problemen in de Brusselse buurten.

De aanwending van deze middelen moet strategisch en qua methode goed worden onderbouwd. Ze moeten worden gebruikt voor de realisatie van een geïntegreerd programma. Om dit op een goede manier uit te werken, is tijd en ruimte nodig.

VI. Vragen en opmerkingen van de commissieleden met antwoord van de genodigden

De heer Francis Vermeiren : Ik ken de moeilijke buurten in Brussel. Men mag de broeinesten in die wijken niet onderschatten. Het Vlaams Parlement heeft de plicht Brussel bij te staan. De inbreng moet uit veel meer bestaan dan het verstrekken van kredieten.

De heer Storme heeft gezegd dat we dweilen met de kraan open. Zolang we er in een federaal land niet in slagen de steden en de federale en gewestelijke overheid constructief te laten discussiëren, waarbij ook gezamenlijk kredieten ter beschikking worden gesteld, komen we geen stap verder.

Wat wordt er in feite binnen de bestaande samenwerkingsverbanden gedaan ? Wat is de inventaris, wat zijn de resultaten en welke toekomstvisie is er ? Ik ken weinig evaluatierapporten over die materie. Er zijn geen zichtbare resultaten. Ik lees niets over het partnerschap waarvoor men hier terecht pleit.

Indien we niet vlug het geweer van schouder veranderen, zal men het Vlaams Blok niet kunnen tegenhouden. We zullen de kredieten nog verhogen, maar enkel op voorwaarde dat ze resultaten opleveren.

Ik zou dus graag meer uitleg krijgen over de partnerschappen, de resultaten ervan, en de geciteerde evaluatierapporten.

De heer Mathieu Voets : Ik zie twee à drie vormen van samenwerking tussen overheden. Die is niet altijd eenvoudig. Volgens het kwaliteitsdecreet is samenwerking erg belangrijk.

De heer Francis Vermeiren : Mijnheer Storme, is die samenwerking er ?

De heer Alain Storme : De samenwerking is niet enkel nodig tussen de overheden, maar ook tussen de partners op het terrein, en tussen de overheden en de partners.

De heer Francis Vermeiren : Welke samenwerking bestaat er ? Met wie werken we samen ? Wat realiseren we ?

Mevrouw Mattie Jacobs : Ik zal een aantal voorbeelden geven. De VGC heeft beslist een samenwerkingsverband aan te gaan met het Brusselse Gewest voor een zestigtal doorstromingsprogramma's of werkervaringsplaatsen voor jonge werkzoekenden.

Op lokaal niveau stimuleren we initiatiefnemers om samenwerkingsverbanden met de gemeenten aan te gaan. In een aantal gemeenten lukt dit goed, in een aantal andere ligt de zaak moeilijker. Ik heb het al over de heraanleg van de Pantsertroepensquare in Brussel-stad gehad. Het initiatief ging uit van de bewoners. Ze werden ondersteund door het SIF.

De Brabantstraat is een ander voorbeeld. Er wordt met de gemeente onderhandeld over de oprichting van een begeleidingscomité. Het SIF zal de handelaars ondersteunen. De oprichting van het comité gebeurt in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. Het is de bedoeling het imago en de uitstraling van de straat te versterken waardoor ook de handelsactiviteiten zullen toenemen.

In het kader van het Urban-programma hebben we onderhandeld over een voorstel van de bewonersunie. Het resultaat is positief. We financieren de woonbegeleiding waardoor de huurdersunie slagkracht krijgt in Anderlecht. Dankzij het Urban-programma zullen 16 woningen worden gerenoveerd met Europese middelen. De mogelijkheid bestaat dat acht mensen uit de buurt zullen worden opgeleid en tewerkgesteld in een ander renovatieproject.

Al deze initiatieven vallen niet zomaar uit de lucht, het is een langetermijnproces.

De heer Mathieu Voets : De overheid heeft een overeenkomst afgesloten met het OCMW van Brussel voor een tewerkstellingsproject van het SIF. Er is ook samenwerking met werkgevers- en werknemersorganisaties. Zo zijn er in de loop van 1998 besprekingen met het VEV geweest. De derde groep partners vinden we in de privé-sector. Heel wat bedrijven en investeerders zijn duidelijk aanwezig in de wijk.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer Vermeiren, we moeten ons toch bescheiden opstellen, want uiteindelijk stellen we niet echt veel middelen ter beschikking van de kansarmoedebestrijding in de grootstad.

Mijnheer Voets, u hebt gezegd dat de VGC over te weinig middelen beschikt om te kunnen participeren in de initiatieven van derden. Kunt u ons wat meer uitleg verschaffen en ook vertellen hoeveel geld er volgens u op korte termijn nodig is ?

De heer Mathieu Voets : Bij het participeren komt het erop neer dat de VGC het programma van het SIF in Brussel niet alleen wil uitvoeren. We zijn er ons van bewust dat meerdere overheden met diverse bevoegdheden aan de stedelijke problematiek werken. Het programma van het SIF is in dat opzicht een uitnodiging aan de andere overheden om mee te denken over de ontwikkeling van de stad en over de bijdrage die kan worden geleverd.

Ik geef u het voorbeeld van de wijkontwikkeling, waaraan heel veel aspecten zijn verbonden. Het heeft met huisvesting, leefbaarheid, veiligheid, ontmoetingskansen en dergelijke te maken. Als alle overheden van de stad rond de tafel gaan zitten en goede samenwerkingsakkoorden afsluiten en afspraken maken over de middelen en initiatieven, dan is de kans reëel dat ook zichtbare ingrepen in de stad gebeuren. De VGC kan dan via de middelen van het SIF en volgens haar bevoegdheden een bijdrage leveren. We kunnen op die wijze ook het belangrijke signaal geven dat we bereid zijn onze verantwoordelijkheid op te nemen.

De heer Jan Béghin : In Brussel spelen oneindig veel actoren een rol : Europa, de federale overheid, de stad, het Hoofdstedelijk Gewest en de Vlaamse Gemeenschap. De SIF-projecten laveren tussen al deze overheden en proberen er het beste van te maken. Als men vraagt waar de resultaten zijn, vraag ik waar de resultaten van Gent en Antwerpen zijn. Toch krijgen die twee laatste een automatische verhoging van hun kredieten en Brussel niet.

De resultaten zijn moeilijk meetbaar. Uiteraard is er ook op het platteland achterstelling, maar minister Peeters heeft al aangekondigd dat hij dat zou aanpakken. Laat ons ook dat ondersteunen.

De heer Francis Vermeiren : Tachtig laaggeschoolde werkzoekenden hebben een job gevonden. Kan u hierover, en over de kostprijs, meer uitleg verschaffen ?

Mevrouw Ann Vanderhasselt : Het gaat onder meer om occasionele kinderopvangprojecten voor ouders die een opleiding willen volgen. In een sociaaltewerkstellingsinitiatief worden jongeren ingezet in de informaticasector. Beide beroepen kennen toekomstmogelijkheden. Er loopt een vrij groot aantal projecten in de renovatiesector : schilders, stukadoors, metselaars. Het OCMW van Brussel stelt vijftien mensen te werk in een recyclagecentrum. De bedragen die daarmee gepaard gaan, kan ik u echter niet meedelen.

De verslaggever,

Peter DUFAUX

De voorzitter,

Georges CARDOEN
